

papir iz gutaperhe dobre obeze za požlahtnovanje sadunosnih dreves. Ta papir je, kakor se pripoveduje, boljši in ročniši, kakor vse druge do zdaj znane sorte raznih obez. Prva dobra lastnost tega papirja je ta, da je dober kup in pa da gre delo s to obezo hitro izpod rok. Vse drugo pa presega prožljivost tega vezila, kar poznejše snemanje vezi nepotrebno dela, ker če požlahtnjeno deblo tudi debelejšje vzraste, obeza ni na potu, ker je ravno cela snov prožljiva, t. j. da sama ob sebi poenjuje. Slednjič pa celo sama odpade. Ta papir je prezoren, kar ga prav pripravnega dela za požlahtnovanje, ker se skoz obezo vidi in spozna, če se kde kaj pri čepiču in debelu prav ne ujema, da se zopet lahko popraviti more, kar je skaznega. Tako se marsikteri škodi izogne. Ta papir se po vseh štacunah, v katerih se roba z gutaperho prodaja, dobiva. Kupuje se po metru. Za požlahtnovanje se jemlje navadno le najslabejša sorta. Cel meter se razreže s škarjami na štiri dele in iz teh delov se potem 7 milimetrov široke obeze s prsti odtrgajo pa le po dolgi plati, po široki plati odtrgane obeze ne veljajo, ker se preveč raztegnejo in prelahko pretrgajo. Rabijo se ti trakovi, kakor oni iz papirja narezani in z voskom pomazani traki. Obezuje se tako, da gornji del vedno spodnji nekoliko pokriva, tako, da se pristop zraka popolnoma zabrani, kar je poglavitni namen vsake obeze. Dobiva se ta papir med drugimi tudi v Gradcu pri trgovcu Avgustu Sattlerju po 80 kr. meter, iz kterega se da okoli 400 obez narediti. Gotovo je reč poskuša vredna. Gosp. trgovec Berdajs v Mariboru bi ga gotovo tudi oskrbel.

Soja ali novi azijski bob nekateri preveč hvalijo. Rodovitna res je in našim krajem ngaja najbolj rumena soja. Ali slama je pusta. Živina nje ne ljubi. Soja se nerada kuha in jed ni nič kaj prijetna. Domačega fažola razne sorte so mnogo boljše. Vendar da onim postrežemo, ki hočejo z njo letos poskusiti, bodi sledeče rečeno! Soja stori povsod tam, kder vinska trta rodi in še kuruza zori. Najljubša njej je globoko vzhajljana, prstena, peščena ilovica. Nove pogojitve ne trpi, tudi senčnata lega njej škodi. Potrebuj namreč veliko svetlobe, solnce. Zato ne gre, da bi njo zmes sadili med kuruze ali trsove. Ona hoče na njivi sama biti. Seje se začetka majnika, ko je zemlja uže dovolj razgreta. Prerana sejatev ne kaže. Posejati je treba po 2 zrna skup, vendar če obadva poženet, se mora ena rastlinica izpati. Pregosto sejati se ne sme. Na 1 □metru se naj pustijo le po 4 rastline. Sadijo se torej po 25—50 centn. vsaksebi. Semena na jeden hektar gre 20—50 kilo in gospodar zamore pričakovati 70—200terega pridelka.

„Novice in Steir. Landbote“.

Kuruzni črv zatreti morejo kmetovalci ravno sedaj, ko se zemljišča, na katerih je lani kuruza

rastla, za druge pridelke pripravljajo. Črv tiči sedaj s svojo zalego v kuruznih kocenih. Te je treba pobrati in sežgati!

Vrtnarsko društvo Graško pripravlja veliko in zanimivo razstavo v cesarskej palači v Gradcu. Razstava bo odprta od 1—4. maja.

Sejmovi na Štajerskem. 28. aprila Cerkev-njak št. lenart okraja, Središče, sv. Jakob v Dolu; 30. aprila Sevnica, 1. maja sv. Barbara v Halo-zah, Celje, Ljubno, sv. Trojica v Slov. goricah, Gradec (Lagergasse), Hajdina, Muta, Lipnica, Mooskirchen, Verače, Radgone, Verzej, Velenje, 3. maja Podsreda, Loka, sv. Križ na Murskem polji, Selnica ob Dravi, Ptujška gora.

Sejmovi na Koroškem. 1. maja Saksenburg, Kapla, Freže, Renveg; 3. maja sv. Andraž; 5. maja Črna, Drauberg zgornji, Labod, Podkloster, Trg; 12. maja Doberla ves.

Dopisi.

Iz Babinec pri Ljutomeru. (Nadaljevalni kmetški poduk.) Deželni šolski svet je 22. nov. 1876. zaukazal ustanovo kmetijske nadaljevalne šole v Ljutomeru. Skrb prevzel je vrli učitelj g. Gabrijel Postružnik ter je faute podučeval v vseh gospodarskih vednostih, ki so potrebne v vsakem oziru. Kaj takega se ne sme grajati in zametavati, posebno zdaj ne, ko je začel biti kmetovalec, ali vsaki poljedelec, od vsake strani stiskan zastran plačila. Ako se pa od poljedelca tirja zmirom več in več, naj se tudi skrbi za to, da se gospodarjem pokaže pot in ponudijo pripomočki, da si po lastnih okoliščinah zamorejo pripraviti kak dobitok, ali pa se vsaj umakniti ovači neizogibljivemu kantu in propadu. Imamo sicer že veliko knjig, spisanih in pripravljenih za branje, za marljivo učenje; tudi se slišijo sem ter tje kaki govori o gospodarstvu. Ali to navadno ostane brez zdatnega uspeha. Znano je, da ni vsaka reč za vsaki kraj; tudi nikdo ne bo tajil, da se mnogo-krat priporoča kmetu kaj takega, česar mu pri najboljše volji ni mogoče dognati. Slabejši kmetovalec iz malega ne more veliko stvariti; prisiljen je ravnati le tako, kakor je prepričan, da s težkim trudom pridobljenega semena ne potrat. Le premožnejšim je mogoče napravljati posebne skušnje. To nalogo imajo zlasti gospodarske šole, kterim primankljej zalagajo davkoplačilci. Šole posnemajo društva. Posamezniki pa z mirno dušo lahko novo opravilo začnejo še le takrat, ko se je ta ali ona poskušnja v dotičnem kraju dobro obnesla. Komur pripuščajo sredstva (pripomočki), naj poskusi vsakojako; kar se potem spozna za dobro, tega se bodo revnejši gotovo poprijeli brez premišljevanja, ako nečejo biti sovražniki sami sebi. Posebno hvalevredna je taka šola, v kteri se mladi svet

pripravlja za dobre gospodarje. Velezaslužni in neutrudljivi g. Postružnik je podučeval fante od 12—26 leta v prav lepej slovenščini in razumljivej ter prijaznej besedi. Vpisanih je bilo 113 učencev in tem vsem je g. učitelj za svoje denarje papir in svinčnike delil. Navadno pa jih je vsako nedeljo poslušalo okoli 80, ker so nekteri iz raznih uzrokov izostajali. Ako se je pred nekterimi leti denarnim mogotcem pomagalo z 120 milijoni, ki so jih priskrbeli kmetski žuli, tedaj se brez dvombe naj tirja, da se vlada tudi nekoliko ozré na stiskanega kmetovalca. Morebiti, da ustrezem, če tukaj gradiivo predmetov podam, ki so se nam razlagali od 8. dec. l. l. do 30. marca t. l. Naj torej skratka navedem glavne točke, kakor sem si jih pobilježil ali popisal po nedeljskem redu. To pa naj bi pogledali in brali tisti, ki pravijo: „orati znam, živini pokladati tudi, . . . kaj bom pa hodil poslušat?“ Mar otrok, ki pozna črke, umé tudi že gladko brati? Tudi čitajoče občinstvo naj izvé o rečeh, o kterih nas je skušeni gospod uril med šolskimi stenami.

Prva nedelja. Pismu prijatelju, razni govori. Druga nedelja. Navod k pobožnemu zadržanju. O dolžnosti Boga ljubiti in častiti. Kaka mora biti priprava in kedar, kdor hoče poslopja zidati, stavljenje poslopja za ljudi, živino in druge potrebe, in na kakih prostorih? O zavarovanju poslopij. Upliv podnebja na rastlinsko življenje; deli rastlin, zrak, upliv svetlobe, toplote itd. na rastlinsko življenje. Tretja nedelja. O človeku in človeškem rodu. Krščanska dolžnost bližnjega ljubiti. Krščanska dolžnost samega sebe spoštovati. Veljava človeškega življenja. Človek v zvezi z ljudmi. Potem o različnih vrstah prsti: ilovnata, apnena, laporna, črna, kamenita, močvirna zemlja. Četrta nedelja. Krščanska ljubezen mati prave edinosti. Krščanske priljudnosti in lepega zadržanja velika vrednost; pravega spoštovanja in lepega zadržanja nas le sv. vera uči. Potem o kravorejstvu. Kake krave so najboljše za pleme, njih lastnosti pri dojenju in pogubi mleka, in kteri so uzroki. Kaki voli so za hribe in kaki za ravnine? Naposled o novej meri in vagi. Meterska mera. Pomnoževanje in plojenje rastlin. (Konec prih.)

Iz Konjic. 22. apr. (Slovensk župan, kakoršni bi imeli vsi biti.) „Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal“ — imamo lep in resničen prigovor za medle ljudi, ki roke križem držijo in se le na Boga zanašajo. V narodnih in političnih rečeh bi pa rekli: „Pomagaj si sam in oblastnije se ti ne bodo ustavljale, ker ne smejo.“ — Tega se drži vrli župan, oče Jurše iz sv. Jerneja pri Konjicah, ko dopisuje vsem oblastnijam v slovenskem jeziku, in dobiva tudi večidel od njih slovenskih odgovorov, raspisov in dopisov in drugih reči. To tirja pravica, po postavi nam zagotovljena, tirja pa tudi spodobnost, kajti le sam sebe zaničuje, kdor se v tujem jeziku oblastnijam

nasproti pači, ali pa trpi kot božji volek, da se mu v nerazumljivi nemščini odgovarja ali dopisuje. Ko je pisec teh vrstic pred nekaj leti v Gradcu s pokojnim svetovalcem dež. glavarstva, g. Vratičem govoril, mu je ta dejal, da se le čudi, zakaj da iz spodnjega Štajarskega več slov. dopisov in vlog do dež. glavarstva ne dohaja, ko je vendar on, Vratič, najbolj zato v Gradec za svetovalca poklican bil, da imajo pri deželni vladi slovenskega jezika zmožnega poročevalca. — V novejšem času je minister notranjih zadev, grof Taffe, v drž. zboru na pritožbe zaradi narodnostnih krivic na Moravskem in Slovenskem odgovoril, da ne bo tega trpel, da bi c. k. uradnije narodne pravice krčile, postavi enakopravnosti v obraz bile. Če se torej z nami dela, kakor da smo po čudežnem pretvoru naenkrat v nemško kožo zlezli, smo si tega le sami krivi, ker pomagamo oblastnijam nemškutariti. Bodi očetom županom vrli šentjernejski župan Jurše v zgled, da pustijo abotno nemškutarenje ter svojim pisčem slovenščino rabiti naročijo, če je pa niso zmožni, jih odpravijo. Ne bojte se zamere! Oče Jurše je naroden župan, pa ga vendar oblastnije, kakor tudi srenjčani, spoštujejo in radi imajo, ker je pošten, značajan in odkritosrčen mož.

Iz Lembaha nad Mariborom. (Bergenthalski predstojnik) je rodom Slovenec, po imenu pošten stari Lešnik. Ali ta Lešnik ne mara za svojo slovensko mater. Po sili hoče biti nemški Löschniggggg. Sree mu kar gori in plamti za nemštvo. Pri volitvah si vselej za nemčurske kandidate par črevljev raztrga. Ali vse zapstoj. Pravi Nemec vendar več biti ne more, ker ga je Bog kot Slovenca na svet roditi dal. Ker tedaj Nemec postati ne more, Slovence pa biti neče, zato je nemškutar ali nemčur. Med Nemce se štuli ali ti ga nečejo. Ravno pretečeni petek je nemška „Marburger-Zeitung“ prav nemilo po tem po sili Nemcu kresnola in brsnola. V nekem „poslanem“ ga opisuje nekdo kot moža, pred čegar besnostjo človek še na stezi varen ni. V dokaz navaja: „7. aprila zvečer stali so 3 možje v dvoru g. R. . . . Naenkrat priškriplje vozič s 3 osebami. Med temi je tudi G. L. vulgo Sch. (Gotovo Löschnigg vulgo Schweinzer, ker le ta je „Gemeindevorsteher in Bergenthal“; ljudje mu pravijo tudi: Bergenthalski grof). Kakor da bi bil pijan zaleti se ta „Gemeindevorsteher“ v enega izmed ondi stoječih mož in ga sune v bližnje drevo. Potem pa začne razsajavec grozno upijati in grdo psovati na domače duhovnike in učitelje. Drl se je, kakor da bi bil znorel. Ljudje so iz postelj vstajali in hiteli gledat, kdo neki pozno v noč tako kriči, kakor da bi ga na meh odirali. Sicer pa je to pri tem človeku kaj navadnega. Uže mnogokrat je celó nedolžne ljudi na stezi napal in najgrše opsoval. Treba bo misliti na sredstva, s katerimi se bodo ljudje zamogli ubraniti besuim napadom tega ljubeznjivega predstojnika“. Tako je nemška „Marburger-Zei-

tung" nemškutarskega ravsarja počesala! Ali se njej bo kaj zahvalil, ali ne?!

Iz Celja (Katoliško podporno društvo.) Vsled odloka vis. c. kr. namestnije v Gradcu dne 8. aprila t. l. se je dovolilo ustanovljenje „katol. podp. društva“ v pomoč učiteljicam, sedaj šolskim sestram, in učenkam na privatni šoli za celjsko okolico. Namen tega društva je: podpirati krščanske učiteljice pa tudi uboge učenke, ktere obiskujejo to šolo. O tej šoli je bilo v „Slov. Gosp.“ že večkrat govorjenje. Več let je trpelo, predno se je dobilo dovoljenje, da se je smela ta šola začeti. Nabralo se je nekaj denarja; toda nabrani denar se je kmalo potrošil. Pred nekaterimi leti se je že ustanovil odbor, ki je obljubil, skrbeti za vsakoletne stroške v tej šoli; pa nekateri odborniki (gg. Gorišek in Fr. Krušič) so odmrli, drugi se iz Celja presečili ali iz odbora stopili in že smo se bali, da bo morala dekliška šola prenehati. Tu nam pride na misel: ustanoviti posebno podporno društvo, kteremu bo izročena skrb za to privatno šolo. Pravila so se 13. marca t. l. c. kr. namestnji predložila; toda zaradi neke pomanjkljivosti niso dobila potrjenja; c. kr. vlada je društvo zabranila. Pravila smo popravili, in 8. aprila t. l. je visoka c. kr. namestnija dovolila, da se sme društvo ustanoviti. Društveniki so dvojne vrste: a) ustanovniki plačajo enkrat za vselej narmanj 40 fl. b) redni letni udje pa vsaj po 2 fl. na leto. Prihodnjo nedeljo 27. apr. obhaja društvo svoj prvi občni zbor v g. Valentovej hiši (za kosarno) popoldne po božje službi. Vse naše prijatelje, kterim je mar za krščansko izrejo ženske mladine, uljudno vabimo, da v to katoliško društvo pristopijo ter se prihodnjega občnega zbora udeležijo, kteri ima posebno to imenitno nalogo, da izvoli pet udov v društveni odbor. — Slavno uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ pa prosimo, da nam v prihodnjem listu razglasi glavne točke naših društvenih pravil. (Le določite pravila! Ured.) Že zdaj, predno se je to društvo pravilno ustanovilo, imamo enega uda s 200 fl., enega s 50 fl., enega s 40 fl. itd. ter upamo, da bodo blagi dobrotniki to skoz in skoz krščansko in slovensko šolo velikodušno s tem podpirali, da pristopijo, kakor udje v naše „katoliško podporno društvo!“

Politični ogled.

Astrijske dežele. Dnes obhajata svitli cesar in cesarica 25letnico svoje poroke. Čestitali so jima v lastnoročnem pismu sv. oče Leon XIII., potem osebno vsi ministri, zastopniki dežel, večjih mest, katoliški in pravoslavni škofje itd. Cesar so prijazno vse sprejemali in vsakega počestili s primernim nagovorom. Preč. škofom so djali: „voščila Vaša so mi iz zvestih src izhajajoče molitve, koje naj Bog usliši! Zahvaljujem se Vam za nepretrgano Vašo skrb v prosep veri, npravnosti, zvestobi

narodov do cesarja in države“. Zastopnikom dežele štajerske so rekli; „popolnem priznavam ljubezen in zvestobo, katero „lepa Vaša domovina“ brani cesarske moje hiši v srečnih, pa tudi nesrečnih dnevih, čije dežele hrabri sinovi so svojo požrtvovalnost lani tako sijajno zopet pokazali. Sprejmite mojo cesarsko zahvalo in povejte svojim sodeželanom, da jim ostajamo naklonjeni z vednim blagovoljem“. Ob enem so kardinal nadškof dunajski posvetili novo prekrasno „votivno“ ali obljubno cerkev, ki se je začela staviti l. 1854. v hvaležni spomin, da je Bog cesarja smrti obvaroval, ko jih je magjarski nezadovoljnej v zatilnik z nožem ranil. Ob 11. uri se je ondi brala prva sv. meša, cesar in cesarica bila sta navzoča! Dunajčani pa so cesarju in cesarici postavili šotor pred cesarskim gradom, da bodeta od ondot gledala velikanski in sijajni obhod rokodelcev, obrtnikov, umetnikov itd. v bogatej starodavnej obleki pešice, jezdé ali na krasnih vozovih se peljajé prihajajočih! V državnem zboru so konservativni poslanci zopet tirjali verske šole, drugi so grajali, da se Slovanom v šolskih zadevah krivica godi, zopet drugi so povdarjali, da šolstvo tu pa tam preveč stane. Tako stane obrtniška šola v Črnovicah 36.000 fl. in tedaj vsak učenec po 12.000 fl. ker so lani le 3 bili dobro izšolani! Poslanec Wurm je rekel, da na Moravskem šolski gospodje s robotimi „ponemčevalnimi črevlji“ slovanščino teptajo. Ova beseda je ustavoverce hudo razžalila. Celó liberalni poslanci pa so tožili, kako se loterijske nabiralnice množijo (600 več od leta 1870), kako umetno vino pravemu ceno preveč pači in kako je užitnina pri vinu prevelika (3 fl. 20 kr. pri vedru, t. j. 80% od vrednosti). Tožili so, a zdatnega sklenoli ničesar. V Trstu je veliko sirotišče. Rejenci so se pretečeni petek zvečer vzdignili zoper nadzorništvo in ravnatelja z noži zabodli. Na Ogerskem trpijo zopet zavolj povodnji. Reka Kôres se je razlila in veliko planjavo v morje spremenila, okoli 300 hiš se je podrlo.

Nova Avstrija. Železnica od Broda je dodelana do Žepeč, v 4 tednih bo gotova do Zenice. Številjenje ljudstva in živine v Bosni in Hercegovine se bo pričelo 16. jun. Obedve deželi bodete sprejeti z Dalmacijo vred v colninsko zvezo cele Avstrije, da ne bo treba za domače blago colnine plačevati, med tem, ko se angleško brez colnine vvaža od morja pa tudi od Mitrovice. Vojvod Württemberg se je odpeljal na Dunaj. Brščas ga ne bo več nazaj! Uradovanje v turškem jeziku je prepovedano; zanjprej je hrvaški zaukazano pisati, to pa z latinico namesto cirilice, ki je le izredno dovoljena!

Vnanje države. Pravijo, da je naš minister grof Andrassy pogodil se s turškim sultanom, kako in kedaj bo smela avstrijska vojska prodirati proti Novemupazarju. Tedaj utegne vendarle še do tega priti. Albauci se pa med tem kazejo čedalje bolj srditi. Grkom nečejo pustiti Epira, nam strežejo